

Grove wraakacties van justitie tegen Baybasin

De ontmenselijking van ons ooit zo humane strafrechtstelsel

Gepubliceerd op 4 augustus 2016

In juni werd de langverwachte conclusie van AG, Mr Aben in de zaak Baybasin opnieuw uitgesteld. Dat was een grote tegenvaller voor Baybasin en voor de nog steeds groeiende groep mensen die hem openlijk durft te steunen.

Een kleine groep sympathisanten, het [comité Free Baybasin](#), heeft Baybasin blijkbaar een hart onder de riem willen steken en heeft op zaterdag 23 juli een vlucht georganiseerd met een reclamevliegtuigje dat de tekst *Free Baybasin now*, meesleepte, een slogan die deze groep al jaren gebruikt.

Het vliegtuigje maakte enkele rondjes boven de gevangenis Zuyder Bos in Heerhugowaard waar op dat moment vier afdelingen aan het luchten waren, onder wie ook Baybasin zelf. Hijzelf hoorde eerst enkele uren tevoren over het initiatief en heeft zelfs de dienstdoende bewakers nog geïnformeerd. Desondanks mocht iedereen gewoon naar buiten. Er werd gezwaaid naar het vliegtuigje. Baybasin was blij verrast met deze onverwachte morele steunbetuiging.

Een korte video van de vlucht

Collectieve straf

De pret duurde niet lang. De gedetineerden van afdeling A0 en A1 mochten gewoon blijven luchten, maar de gedetineerden van Baybasins afdeling E0 en E1 werden nadat het vliegtuigje uit het zicht was, gesommeerd naar binnen te gaan omdat een van de bewaaksters zich bedreigd voelde door het vliegtuigje.

De gedetineerden vroegen waarom dat nodig was en Baybasin bood nog aan om alleen zelf naar binnen te gaan, maar daar werd niet op ingegaan. Een hoofdbewaker nam uiteindelijk de dienst over van de geschrokken bewaakster, zodat de hele groep buiten kon blijven totdat het lichte uur om was. Maar na binnenkomst bleek dat de vertrokken bewaakster het afdelingshoofd had opgetrommeld en dat alle gedetineerden van E0 en E1 een collectieve straf kregen opgelegd: een dag isolatie. Voor drie gedetineerden, waaronder Baybasin was de straf verzwaaard tot drie dagen isolatie.

Geboeid naar de BPG

Twee dagen later, nog voordat de straf ten einde was, landde er 's avonds een politiehelikopter op het gevangenis terrein om Baybasin op te halen. Geboeid, op slippers en in short werd hij afgevoerd naar de landelijke isolatieafdeling BPG in Vught, waar hij nu nog steeds verblijft. Hij zit daar 23 uur per dag volstrekt geïsoleerd in een kale cel, met alleen een tv, verder helemaal niets. Een uur per dag mag hij luchten in een kooi. Advocatenbezoek

gebeurt staand, achter glas. Alleen de aller gevaarlijkste criminelen krijgen zo'n behandeling. Baybasin kent Vught goed. Hij verbleef er in totaal zes jaar en heeft de behandeling daar vaak vergeleken met de martelingen die hij in Turkije onderging. Vught vond hij erger.

Zonder uitzondering gebeurden zijn overplaatsingen naar de EBI op basis van anonieme informatie over vluchtplannen. Het waren berichten die men nooit hard heeft kunnen maken. Wel weten we intussen dat Turkije zich destijds zeer intensief met de Nederlandse rechtszaak tegen Baybasin heeft bemoeid. Vast staat ook dat Baybasin in al die achttien jaar dat hij gedetineerd is, nooit een vluchtpoging of iets wat daarop lijkt, heeft ondernomen. Hij heeft zich altijd als een voorbeeldige gevangene gedragen.

Baybasin verbleef uitzonderlijk lang in de EBI, van kort na zijn arrestatie in 1998 tot de verwerping van het beroep in cassatie in 2003. Vervolgens verbleef hij opnieuw in isolatie in 2005 en in 2007. De officiële reden was altijd vluchtgevaar. Dat is nooit aangetoond. Justitie verloor daarover diverse processen. Zie ook het [feitenoverzicht](#).

Tegenstander van Erdogan

Ook nu schermt justitie met anonieme informatie over een zogenaamd veiligheidsrisico. Enkele weken geleden al bereikte de advocaat van Baybasin informatie dat er weer een fake-zaak tegen haar cliënt in elkaar werd gezet, d.w.z. een zaak gebaseerd op verzonnen informatie. De overplaatsing naar Vught lijkt hier onderdeel van uit te maken. Is het opnieuw de [lange arm van Ankara](#), die hier achter zit? Dat is heel goed mogelijk, want Baybasin behoort op dit moment tot Erdogans felle tegenstanders en verwoordt dit in scherpe politieke commentaren op zijn [Koerdische website](#). Nederland bewijst Turkije nog steeds een grote dienst door Baybasin hier gevangen te houden en hem zoveel mogelijk monddood te maken.

Onmacht van de gevangenisdirectie

De gevangenisdirectie van Zuyder Bos zegt dat de plotselinge overplaatsing [nu nodig was](#) om uit te zoeken wat er op die zaterdag daadwerkelijk is gebeurd. Maar waarom Baybasin daarvoor onder draconische omstandigheden in de EBI moet verblijven is een raadsel. Wij kunnen dit niet anders interpreteren dan als een wraakactie en een poging tot intimidatie. Want keer op keer stelt Baybasin de onmacht, beter gezegd de onwil, van de gevangenisdirectie aan de kaak. In Heerhugowaard zou op nadrukkelijk bevel van de rechter het succesvolle project "Langgestraften" uit Veenhuizen worden voortgezet, maar daar is ondanks de inzet van de betrokken gedetineerden niets van terecht gekomen. Het ministerie van justitie gaf vanaf het begin al aan dat het project wat haar betreft een stille dood moest sterven (dat is aan Baybasins advocaat Serrarens meegedeeld) en de directie geeft daar kennelijk maar al te graag gevolg aan door de voorvechter van het project nu over te laten plaats. In een interne [mail](#) van de locatie-directeur [Marianne Vos](#), wordt het personeel gecompimenteerd met de recente actie tegen Baybasin en wordt benadrukt dat het ministerie de ontwikkelingen rondom hem op de voet volgt. Overigens is ons uit meerdere bronnen bekend dat het ministerie de acties tegen Baybasin niet alleen nauwkeurig volgt, maar ze ook initieert.

Ondertussen gaat het afbraakproces in de P.I. Zuyder Bos door. Onbekenden hebben mobieltjes de gevangenis binnengesmokkeld. Dat kan alleen maar met behulp van gevangensbewaarders zijn gebeurd. In de gevangenis gemaakte filmbeelden zijn op internet geplaatst. De gevangenisdirectie maakt zich kennelijk wel zorgen over imagoschade, zo blijkt

uit de mail van de directeur. Maar tot nu toe is hier niets tegen ondernomen. De gevangenis staat op de nominatie om gesloten te worden. Het onderlinge wantrouwen is groot. Een grote groep welwillende bewaarders durft zich niet openlijk uit te spreken tegen de voortgaande pesterijen en intimidaties die Baybasin ten deel vallen. De twee weken isolatie van Baybasin in Vught waren volgens de directie mede nodig om uit te zoeken of mogelijk het eigen personeel achter de actie met het vliegtuigje zat.

Humanist

Allerlei bestaande faciliteiten voor de gedetineerden worden intussen geleidelijk aan opgeheven. Ook de tuin die Baybasin tegen de verdrukking in op de luchtplaats heeft gecreëerd als onderdeel van het project langgestraften, is de directie klaarblijkelijk een doorn in het oog geweest. Men liet begin dit jaar toe dat de tuin werd vernield en met urine besproeid en feliciteert elkaar nu dat degene die de tuin onderhield (Baybasin) is weggeplaatst. De afdeling "Crea" waar Baybasin en andere gevangenen af en toe mochten schilderen, is vervangen door een tweede gevangenismoskee. Voor Baybasin zal die niet bedoeld zijn, want hij is geen moslim, maar een overtuigd humanist. Extra schrijnend is dat de humanistisch raadsman, een gepensioneerde vrijwilliger, die tijdens het incident met het vliegtuigje op de binnenplaats nog probeerde te bemiddelen, is ontboden bij de gevangenisdirectie. Hem werd op bitse toon de les gelezen en op basis van het gebeuren de wacht aangezegd: "over 14 dagen hoort u van ons of u hier nog mag terugkomen". De levenslang gestraften in Heerhugowaard, die toch al in een uitzichtloze positie verkeren, vliegen intussen tegen de muren op. Een van hen heeft nu zelfs een verzoek om euthanasie ingediend.

Ontmenselijking

Het project "langgestraften" is dus de nek omgedraaid, tegen het rechterlijke bevel in. Er wordt alleen nog geïnvesteerd in de verdere ontmenselijking van het gevangenisstelsel. Baybasin wordt daarbij als kop van jut gebruikt. Een mooie gelegenheid om tegelijk ook Ankara te plezieren. Blijkbaar kan men zijn gang gaan met deze intimidaties zolang de Hoge Raad zijn beslissing in Baybasin's herzieningszaak blijft uitstellen. De herzieningszaak duurt nu al vijf en een half jaar.

Hoeveel appeltjes heeft men eigenlijk nog met Baybasin te schillen? En waarom gebeurt dit eigenlijk? Niemand kan er intussen meer omheen dat Baybasin onschuldig vast zit, al 18 jaar, in Nederland, op basis van grotendeels door Turkije verschaft gemanipuleerd bewijs. De werkelijke bedreiging die Baybasin nog voor Nederland vormt, is het blootleggen van het falen van onze strafrechtspleging en het feitelijke failliet van ons ooit zo humane gevangenisstelsel.

Waterboarding, de Hollandse variant

De huidige strafmaatregel is overigens niet de eerste grove intimidatiepoging dit jaar. Baybasin is meerdere keren hardhandig lastig gevallen, soms als provocatie, soms als banale

pesterij, soms als duidelijke wraakactie. De laatste keer was op 7 juli van dit jaar. toen hij vervoerd moest worden naar een rechtszitting. Het betrof een door hemzelf aangespannen procedure: een klacht tegen de doorzoeking van zijn cel, waarbij in strijd met de regels zijn advocatenpost was onvreemd.

Baybasin stond al jaren niet meer op de lijst van vluchtgevaarlijke gedetineerden. Toch werd hij als een extreem vluchtgevaarlijke zware crimineel naar de rechtszaal in Krimpen aan de IJssel vervoerd door gemaskerde en gewapende mannen, die hem een te nauw kogelvrij vest aansnoerden, zodat hij in ernstige ademnood kwam. Ook zijn ogen, zijn neus en mond werden overdreven hardhandig en knellend afgedekt, waardoor hij dacht te stikken. Zo werd hij drie uur lang vervoerd, van Heerhugowaard naar Krimpen aan de IJssel en weer terug. Pure intimidatie. Hij heeft nog dagen pijnklachten gehad, waarvoor ook doktersbehandeling nodig was. Gedurende uren werd hem bewust het gevoel gegeven te stikken. Het lijkt de Hollandse variant op het beruchte 'waterboarding': iemand bijna laten stikken en doodsangst bezorgen om hem moreel te breken.

Dreyfus, de Hollandse variant

De Franse [Dreyfusaffaire](#) duurde destijds twaalf jaar, van 1894 tot 1906. Ook toen werd er alles aan gedaan om een herziening te voorkomen en de zaak in de doofpot te stoppen. Maar Dreyfus kreeg wel al na vijf jaar gratie, omdat er ernstige twijfels waren ontstaan over zijn schuld.

De zaak Baybasin begon in 1995 en woekert nu al meer dan twintig jaar voort. Baybasin zit nu achttien jaar onafgebroken gevangen. Wanneer eindigt dit menselijke, politieke en juridische drama? Wanneer durft Nederland eindelijk eens een punt te zetten achter zijn eigen schandalige Dreyfusaffaire?